

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

15 novembre st. v.

27 novembre st. n.

Este în fiecare duminică.

Redacțiunea în

Közép-utca nr. 395.

Nr. 46.

ANUL XXIII.

1887.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe 1/2 de an 5 fl.; pe 1/4
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Urarea Peleşului.

Printre oşpeţii de frunte
Cel mai drăgălaş, mai mic
Eu, copil viu de munte,
Salt pe măsă şi Ve dăc:

Tu Regină şi tu Rege,
Ve închin al meu prinos:
Tot ce dorul meu culege
De sub Cer mai preţios:

Fală, flori şi fericire,
Zimbetul lui Dumnezeu,
A poporului iubire,
Traiu lung dujă gândul meu.

Tu cu mâna-Ţi vitejescă,
Tu cu-o mână de minuni,
Pentru Ţera Românoască
Împletit-aŢi rzari cununi.

Amândoi sânteŢi d'o sémă,
Amândoi Ve completaŢi,
Tu părinte şi tu mamă
A vitejilor bărbaŢi:

Bunurile 'mbelşugate
Din Cer cadă pe-amândoi.
Noi cu suflete curate,
Dregem astăŢi pentru Voi.

V. Alecsandri.

Când am voit să fiu deputat.

(Povestirea unui prieten.)

Sunt farmacist într'un oraşel. Imi caut de trebă.
Grație Domnului, am mult lucru.

Nici odată n'am avut timp să me ocup din adins de politică. Dar nici nu-mi intră 'n obicei: să simt una și să spun alta, să me cert cu prietenii și să me pup cu dușmanii. Odată cu capul nu me puteam îndelețnici: să 'ntore spatle unor oameni cinstiți și să strâng mâna cu niște ticăloși, numai pentru cuvântul că așa mi-o cer interesele de partid. Vorbă scurtă: uriam politica.

Ca toate aceste să vești minune! Intr' una din

zile, cam cu o lună înainte de alegerile de deputat. me pomenii cu șcirea, că 'n cercul electoral cutare am mulți aderenți. La 'nceput gândiam că-i glumă, dar apoi auđii, că aieve este așa, ba că partidul meu tot ereșe, ba că vré să-mi ofere candidatura de deputat. Intr'aceea cunoscuții și amicii pe stradă începeau a me felicita; ér alții se uitau chioris la mine, par că le-aș fi făcut ceva reu.

De giaba le dăceam tuturora, că ei de bună sémă greșesc, că nici prin minte nu mi-a pleznit să dorese a face legi țerii, destul necas am eu acasă cu adjuncții mei; că nu aspir la nici un post, deci n'am trebuință de nici o scară; că 'n slérșit, am tocmait destul ca să pot trăi, dar nu-mi pot permite lueșul să-mi prepădesc în alegeri vinitul căștigat cu sudorea feței mele.

Ei imi raspundeau, că n'am să-i păcălesc cu d'al daste. Șciu ei bine ce șciu. E lucru vechiu. Toți candidații vorbesc așa.

Erau și de-aceia cari imi spuneau, că șciu tot ce-am făcut în interesul candidaturii mele. Că lucrez de trei ani de zile, c'am cutrierat tot cercul, c'am vorbit cu toți matadorii, că stau în corespundință cu cutare și cu cutare gură largă și că pân' acuma am și început a cheltui din greu.

Care va să dăcă, gluma pré se îngroșă. Trebuia neapărat să lămuresc situațiunea. Să scap cât de curând de starea acesta ce nu-mi conviniă de fel. ér lumea să se ocupe de alte persoane și treburi mai mari

Scrisei amicilor din cercul electoral, că ce-i și cum?

Respunsul sosi repede, în forma unei deputațiuni, care-mi oferî candidatura de deputat.

Așa dară nu mai eră șagă. Și cu toate aceste imi părea o șagă. Nu putea fi altfel. Căci de unde și până unde aveam eu aderenți și poporalitate în cercul acela, în care nu cunoșceam pe nimene?!

Inse membrii deputațiunii me priviau țintă ș-atât de serios, încât imi trecu de glumă. Trebuia să le respund. Dar ce și cum? Acú-i acú!

Începui în ton modest. Dăisei că me simt onorat afară din cale, că le mulțămesc pentru acesta distincțiune neașteptată și nemeritată, dar puținătatea talentului meu...

Conducătorul deputațiunii me intrerupse, dăcând:
— Șciu ce voiți să dăceți, onorabile domnule. Un oșcos de modestie, vré să ve inspire niște vorbe, pe cari noi le contestăm din capul locului, înainte d'a le fi pronunțiat. Dați-mi voia a ve întimpină, că 'n privința capabilității, nu dv., ci numai noi alegă-

torii sîntem și putem fi singurii judecători competenți. Conducătorii cercului nostru au cumpenit cu conștiință toate ș-au găsit, că dvăstre sînteți bărbatul cel mai potrivit pentru a ne reprezintă la dietă. Toți oamenii de frunte s'au pronunțat pentru dv. și numai o fracțiune nensemnată voește pe altul. Sînt inșe covins, că decă poporul ve va auzi vorbind și ve va cunoște, toți vor grăbi sub stégul nostru și veți fi ales prin aclamațiune. Fac dar apel la sentimentul patriotic al dvăstre și la rîvna-ve cunoscută d'a lucră pentru binele de obște! Ve rog să ne onorați, primind candidatura ce vi-o oferim cu atăta dragoste și stimă. Nu uitați vorba: Glasul poporului, glasul lui Dumnezeu!

Oratorul vorbi cu atăta foc și entusiasm, încât de uimire pèrul mi se făcu măciucă. Eu, omul cel mai poporal in cerc! Dar visat-am cândva așa ceva? Eu oratorul, la a cărui cuvântare tot partidul contrar ș-ar părăsi stégul! Dar dis-am vr'odată cel puțin un toast?! De bună sémă își bat joc de mine.

Dar figurele lor seriose îmi clătinară cu totul prepusul acesta. In sfêrșit, cine șcie, pôte că este așa cum mi s'a spus. Pôte că și eu am un talent, pe care nu l'am șciut, dar ei l'au descoperit de mult. Ș-apoi a fi deputat, nu se cere să fii burduf de carte. Sînt destui mai jos de mine in totă privința. Așa incetul cu 'ncetul vanitatea mi se aprinse și 'n cele din urmă credeam și eu, că oamenii aceștia vorbesc serios, fôrte serios.

Pe când eu meditam astfel, ochii deputațiunii me priviau pușcă, așteptând respunsul meu.

Nu-i vorbă, distincțiunea me măguliă; dar tot nu eram încă decis, decă primesc ori ba propunerea ce mi s'a făcut. Șcieam că tréba cōstă parale și gîndul acesta me spăriă. Voiam dar să respond așa, ca nici să nu primesc, dar nici să nu refus. Ceva ibis-redibis, cum au obiceiul politiciii cei mari.

Dar nu eram încă destul de dibaciu pe terenul acesta. Ș-apoi la un astfel de apel nici nu se putea responde, că tēcă, că pungă; trebuia să ȃic lămurit: da sêu ba.

Și erăș mi se năluci fantoma paralelor ce va trebui să prèpădesc și eram p'aci să ȃic: ba.

Inșe vanitatea de nou apucă de-asupra. Deputat! Ce onóre! Dintre toți farmaciștii din țeră eu singur voi ședé 'n parlament. Alții umblă 'n ruptul capului să-și dobăndescă titlul acesta și eu să refus o incedere atăt de onorătore, o dorință pe care aprôpe intregul cerc o împărtășește? Nu se pôte. Aș face o mare prostie și toți ar ride de mine. Voi primi.

Declarai dară, că 'n viéța constituțională toți cetățenii fiind datori să pórte de-o potrivă sarcinele de obște, nici eu nu vreu să me retrag, ci me pun la dispozițiunea cercului.

Respunsul meu făcu mare bucurie tuturor. De odată ca din o gură eși strigătul: »Să trăescă!« Conducătorul deputațiunii îmi sări la găt și me sărută și din drépta și din stînga.

Apoi îmi ȃise să-i dau voie ca să-mi presinteze și pe ceialalți membrii ai deputațiunii.

— Pe mine me cunoșci, — incepù el.

— Am onóre.

In adevèr il cunoșceam, dar nu me pré fãliam de cunoșcînța acésta, căci lumea il vorbiă de reu. Se vedea inșe, că lumea n'avea dreptate și că omul acesta se bucură de stimă generală, căci altfel alegătorii din cercul acela nu l'ar fi ales tocmai pe dên-sul să conducă deputațiunea la mine.

Apoi îmi presintă pe toți: Un proprietar, care injură pe finanți, că l'au globit pentru tutun; un notar destituit numai pentru că n'a sărutat mîna pre-toresei; un întreprinȃtor, care nu mai putea să ca-

pete de lucru, căci votase cu partidul contrar; un advocat persecutat, pentru că n'a subscris o felicitare; un candidat de preot, remas fără parochie, căci n'a voit să ia de soție pe ficia protopopului; un țeran a cărui tată a fost fôrte bogat, dar el a cheltuit totă averea pentru cauza naționaală; in sfêrșit un dascăl, a cărui școlă numai pentru aceea a fost inchisă, căci el conduce in părțile acele politica innaltă.

Adecă toți niște oameni cu caracter neclintit, cei mai mulți adevèrați martiri. Cu astfel de oameni poți luptă strașnic!

Le strînse mîna. Dar ei nu se mulțamiră cu atăta. Declarațiunea mea, că primesc candidatura, îi incăldî grozav și nici ei nu voiau să pară mai puțin recunoscători decăt conducătorul lor. Deci mai înteu unul câte unul, apoi și câte doi îmi săriră la găt și me 'mbrăoșară și me sărutară, cât am avut ce me șterge dup' aceea.

— Nu te miră, — incepù erăș oratorul, dōrăca s'ascundă nicul situației, — că te sărutăm toți. Acesta a fost semnul, că te-amu innălțat la rangul de căpitan al nostru.

— Să trăescă! — strigară ceialalți erăș.

— Trebuie să te deprinȃi cu obiceiul acesta, — ȃise altul, — căci până la alegere ai să te săruți cu mulți.

— Încă și cu oameni beți! — adaugă altul.

Tresării de grêță. Să me sărut cu oameni beți, eu, care nici pe frate-meu nu-l sărut!!

Conducătorul observă neplăcerea mea și grăbi s'adauge!

— Beți de bucurie.

Pe mine inșe nu me putù liniști. Sărutarea cu oameni beți me scōse din țîțini. Îmi părea reu, c'am primit candidatura. Dar acuma cum să scap?

Îmi pleznî prin cap o idee mântuitoare și ȃisei:

— Dar am uitat să ve spun, că eu sînt om sărac și n'am din ce cheltui la alegere.

Vorbele mele par că făcură o impresie neplăcută asupra membrilor deputațiunii și me bucuram că mi-am ajuns scopul și că voi puté scăpă de pita asta grea.

Dar conducătorul lor îmi tăia iute firul speranței:

— Nu trebuie să cheltuești nici un crucer. Nici de-ai voi, nu te-am lăsă; cercul nostru nu-i corupt ș-ar fi păcat de Dumnezeu să-l stricăm.

Declarațiunea eră destul de categorică. Ce mai puteam ȃice!

Ce-i dreptul, ceialalți, cari pân' atuncia tot strigau, acuma nu scoteau nici o vorbă de aprobare. Dar atunci nu băgai de sémă. Numai după alegere mi-adusei aminte de incidentul acesta. Dar atunci eră târziu.

Asigurațiunea oratorului, că nu va trebui să cheltueșe nimica, me desarmă cu totul. Eram prins ca peșcele 'n mrege. Nu mai puteam scăpă, dar nici nu mai voiam; căci n'ar fi fost neroȃie să nu primesc a fi ales deputat, măcar să me și sărut cu oameni beți, decă alegerea n'avea să me coste nimic?!

Hotărit definitiv a primi, trebuia să-mi incep rolul.

Credeam că prima mea datorie este să poftesc deputațiunea la mēsă. Și fiindcă eu nu sînt insurat și nu țin economie casnică, o invitai la primul hotel, unde comandasem încă de mai nainte un prănd elegant. Așă cetisem in ȃiare, că fac și alți candidați.

Conducătorul, carele vorbiă in numele celorlalți, nu voiă să primescă, pentru cuvântul că ei grăbesc să se 'ntōrcă acasă, unde alegătorii așteptă cu nerăbdare respunsul meu. Dar in cele din urmă, totuș îmi făcură plăcerea și remaseră.

Ne puserăm la mäsă. Incepură toastele. Töte in onörea mea. Atäte laude nu s'a mai pus pe nime. Numai atunci altai, ce mare om sânt eu!

Mai avui ş-alta surprindere. In loc de şese butelii de şampanie, s'a beut douedeçi. Dar nu-mi päsä! Alte cheltueli nici nu voi avé. Conducătorul-deputaţiunii mi-a spus categoric, când mi-a oferit candida-tura, că nu trebuie să cheltuesc nici un crucer. Un prând pot să dau şi eu. Să nu dică nime, că sânt zgárnăit. Trei-patru sute de florini nu m'or săräci. Ş-am plătit bucuos socotela care a devenit tocmai de trei ori atât de mare, precum mi-o intipuisem.

Prândul a fost löfte vesel. Membrii deputaţiunii nu mai puteau de bucurie. Acesta devini atât de mare, încât nu se mai putea exprimä prin vorbe. Buzele tremurau, ochii scelipiau şi toţi de-a rëndul me sărutau pe 'ntrecute. Răbdam suferinţe de mar-tiriu.

In sfërşit se făcú sérä. S'apropiä timpul de ple-care al trenului. Ficsaräm iute diua când să me pre-sintez alegătorilor, spre a le desvoltä credeul meu politic şi ne scularäm dela mäsă.

In momentul despărţirii, vëdui cu grözä, că con-ducătorul deputaţiunii işi şterge musteţele şi s'apropie să me sărute. Ceialalţi făceau asemenea mişcări ameninţătoare.

Incremenii, căci unii erau beţi.

Pusei iute țigara arđendä in gurä, ca să nu ne mai putem sărutä şi voiam să le strîng numai mäna.

Conducătorul inse nu se mulţami cu atäta, ci apropiändu-se de mine, stätü şoväind şi sufländ din greu, işi impinse lölele inainte şi privind-me cu ochii-i inroşiţi, me 'mbrătoşä şi-mi strigä:

— Mëi! (pân' atunci cu toţi ne făcuräm per-tu.) scöte țigara din gurä să te sărut, că te iubesc ca pe frate-meu.

Nu mai erä chip de scăpat.

Me supusei cu resignaţiune sorţii şi me läσαι să facä cum i-a plăcé. El şi usä de libertatea acestä şi-mi dete nişte sărutări late şi 'n drépta şi 'n stänga, pe unde-i plăcea, de resunau in salä.

Nici ceialalţi n'avurä milä de mine. Şi ei m'a-pucară toţi de-arëndul şi-mi deterä atäte semne ale iubirii lor, încât erä p'aci s'ameţesc.

De giaba mi-a fost tötä opunerea şi svërcolirea, ce desvoltai dela o vreme; ei me strîngeau şi mai tare. Me sărutau şi mai cumplit.

In sfërşit s'a isprăvit şi asta. Ei plecarä şi eu remasei bun bucuos c'am scăpat cu atäta.

(Va urmä).

Iosif Vulcan.

Cernelei mele.

Negrä cum eşti tu la faţă,
Este vecinic a mea viettä;
Şi cum scriu ce vreu cu tine,
Astfel, sörtea mea cu mine,
Me aruncä, — me sdrobeşce,
Tihna 'ntrégä mi-o räpeşce;
Ea me pörtä, precum eu
Te port cu condeil meu.
Eu cu tine imi spun chinul,
Ea itî aratä veninul.

Aş voi să scriu 'nainte
Töte câte-mi stau in minte,
Töte câte me 'mpresörä,
Töte câte me dobörä
Şi de bune şi de rele,
Ce-i prin nori şi ce-i prin stele,

Ca aşä să te sfërşesc,
Negru să nu mai zăresc
Şi să şciu că pe päment
Dile negre nu mai sânt!

Smara.

O musä — cenuşeräsä.

(Incheiare.)

IV.

Putem incheiä acest studiu, fără a vorbi şi despre tehnica şi limba poemei. Poetul, cum s'a putut vedé din citaţiunile de pân' aici, ş-a scris opera in strofe de şese versuri, cele dintëiu patru cu rima impletitä alternat, cele din urmä döue cu rimä împärechiatä. Versul este endicalisabul ita-lian, pentru greutatea lui inse in limba romänä, nu totdeuna rigoros, căci varietzä între 10—12 silabe. Strofa, ca tot, este bine inchiägatä, rima, afarä de löfte puţine casuri, este rigorösä, plinä şi avutä; acestä i serveşce cu atât spre mai mare laudä poe-tului, căci el s-a ingreuiat nespus de mult sarcina, aplicänd apröpe exclusiv rima lemeninä. Din punctul de vedere al avuţiei rimei, mai ales in restringerea şi rigozitatea ce s-a impus-o, poetul Ţiganiadei este in general cu mult superior poezilor din epoca ul-te-riörä, atât de săraci in rimä. Acestä inaltä pe De-leanu cu atât mai mult, căci, pe când scriea el, poesiä literarä la noi nu esistä decât in psaltirea lui Dositeiu şi in câteva poesiöre ale lui Ienächitä Văcă-rescu, cel puţin atäta putea cunoşce pe atunci poetul nostru. Vom vedé inse indatä, care este cauza acestei avuţii a lui Deleanu.

Decä vom judecă versul lui Deleanu, ca ritm şi armoniä, după gustul şi urechia nösträ moleşitä de ädi, fără iodoielä că-l vom aflä adeseori aspru, acestä inse provine intëiu, căci versul este străin şi nu toc-mai acomodat geniului limbei romäne, încât el chiar şi ädi, când limba a devenit atât de flecsibilä şi lune-cösä, apare totuş aspru: a döua, căci limba pe atunci nu ajunsese la luciela şi vënjoşia de ädi. Acestä nu s'a intëmplat numai la noi. Versul lui Dante in Di-vina Commedia este nespus de aspru faţă cu al lui Ariosto şi Tasso; este un vers tăiat din granit faţă cu nişte versuri impletite din flori. Cu töte acestea, capd'opera lui Dante imbrăcatä in versul lui Tasso, şi mai vërtos in al lui Ariosto, ar fi ädi tot atât de puţin Divina Commedia, cum poema lui Deleanu, im-brăcatä in versul nostru luciu şi rece de acum, nu ar mai puté fi Ţiganiada de ädi, verde, vigorösä, plinä de viettä şi de spirit; din conträ ar fi o fiinţä anemicä, päidä, străvedyä, bländä şi melanco-licä.

Poetul nostru, fără anume intenţiune, ci numai silit de starea lucrurilor de atunci, ş-a ales, după pärerea nösträ, un vers löfte nimerit pentru subiectul şi spi-ritul operei sale. Endecasilabul italian in limba nösträ are o infäţişare simplä, nemäestritä, in deplinä unire cu subiectul luat din o viettä asemenea simplä şi asprä chiar.

Dealtmintrea inse nu trebuie să uitäm, că ende-casilabul italian, aşä cum l'a aplicat poetul va-riänd între 10—12 silabe, l'a apropiat fără să fi voit el de un vers al nostru poporal intrebunţat cu va-riaţiuni in oraţiunile nöstre de nuntä. Prin simpli-tatea şi asprimea versului poetul a putut concretisä ori sensibilisä perfect caracterului simplu, aspru, ne-cult, chiar selbäticos al personagiilor sale, atât când el desvoltä acţiunile lor, dar mai vërtos când aceste personaje vorbesc ele inseşi. Intrebäm ce impresiune

palidă chiar ridiculă, ca neverosimilă, ne-ar face eroii țigănești Guliman, Tandaler, Parpangel și alții, când ei ar vorbi, s'ar certă s'ar injură într'un^u vers tieluit. dulce, luncător? Nu ar fi ei atunci numai niște păpuși din dosul cărora am auzi pe poet cadentându-și versurile?

Nu mai puțin însemnată este Țiganiada ca limbă. Poetul cunoșce adânc atât limba cărților vechi, cât și graiul viu din toate provinciile române și în special și chipul de a vorbi al Țiganilor, care el a știut să-l aplice cu nespus efect în vorbirile și certele lor, imprimând prin această poemei sale și caracterelor din ea un colorit atât de viu, o verdetă atât de firească, încât cetitorul numai decât se simte, nu între figuri, nu între păpuși, nu între umbrele fluturătoare ale fantasiei, ci între oameni vii. Avuția limbei a adus cu sine varietatea rimei și a expresiunilor. Dintre archaismi poetul aplică puțin, ca întort, vince, ventă, sâncelos și încă vre-o cățiva, cu atât inse este mai avut în proprie formațiuni: sulletia — putere sufletească, tinerie, răpedie, pășită, ochituri, nălție, golătime, vândare-tradare, crâmpițat, iubet, trupinos, dîneșce, boieșce, infomă, intugă, inpumnă — a luă de pept, stêrvesc—când dîce despre boerime:

Totă ziua cu ciubuc în gură
Pe divan stêrvesc —

O expresiune nu se pôte mai colorată și mai energică. Cuvinte dialectice întrebunțeză mai ales din sudul Transilvaniei (Orăștia-Deva-Hațeg) unde s'a născut și poetul, la Cigmeu lângă Orăștia și anume: *piscioie* și *trișcă-fluerice*, *schilă-javră*; *pêrlit-amărit*, *ticălos*; *poniv-pornit*, vehement; *cocorozesc*-spun, tot mereu din gură, *impără*-trage în țepă, *cocoresc*-me fudulesc, me influ în pene; a sări asupra cuiva; *desvolbi*-descurcă, lămuri ș. a., a se pune în poră-in contra cuiva. Expresiuni frumoșe ca *a bagă în tēcă pe cineva*, *nasul i fumă*, pentru a exprima puterea lovitorei ce a primit-o cineva, *plin de sine-fălos*, *fudul*, *vêrstă adâncată*, *a cântă într'o suflată*, *incepe de-a-scărmênata-se* încera, *să dee de-a dărîmata*-de tot, de mörte; *cale respândită* seu mai bine *respântită*; *minte tēmpă*, *fire trândă*-greoia leneșă; *ochi holboiați*; *a bate lela-a* âmblă vagabund, fără nici o trébă, lără țintă ș. a.

Tot de cunoșciința și adâncul simț al limbei se ține și alegerea numelor pentru persoanele principale din poemă. Nu este nici decum indiferent, cum ar crede cineva, ce nume se dă cutăror seu cutăror personaje din o poemă, mai ales când ele nu sînt consacrate prin istoria seu prin tradițiune. Din creerea unor asemenea nume seu din alegerea lor, se cunoșce simțul fin de limbă, adâncirea psihică a caracterului ce se pune în acțiune, în general al talentului și măestriei poetului. Acesta este cu atât mai greu, căci nici nu există, nici nu se pot fiesă reguli, din simpla cauză, fiindcă acesta este un simț nespus de fin de limbă, și o lucrare psihică atât de intimă, și particulară încât, chiar pentru acela în cărui suflet se petrece și se îndeplineșce această lucrare adevă a scriitorului, a poetului, remăne un ce misterios, ce el însuși nu pôte să-și lămurescă, ci simte numai din combinațiunea sunetelor din nume între sine și apoi a acestor cu timbrul psihic ce voeșce să-l imprime caracterului, că între ele se stăbileșce o armonie intimă, care mulțameșce aspirațiunea, idealul poetului și cutare nume apărënd investit cu cutare caracter: ele, nume și caracter, atât sînt de inchiăgate laolaltă și atât de tare se impun fantasiei cetitorului și în urmă a întregului public, încât este cu neputință a se mai despărți numele de caracter seu din contră, căci numele represintă caracterul, ér caracterul numele. Îndeplinirea acestui fenomen de simț al limbei și de

lucrare ôre-cum misterioșă psihică pentru armonizarea și inchiăgarea dintre nume și caracter, s'a petrecut cu deplin succes în sulletul lui Delcanu, și astfel numele eroilor sei, ca Tandaler, Guliman, Corcodel, Parpangel, Parnavel, sînt nu se pôte mai nimerite, resărînd imprumutat ôrecum numele din caracter și caracterul din nume și, ca formă etnică, fiind într'adevăr toate nume proprie elementului etnic pentru care se aplică.

***

Credem, că am probat îndeajuns însemnătatea acestei poeme, care avurăm nefericirea să stee o jumetate de secol înmormântată de viae, ér aprôpe de douăzeci de ani stă mörta și lungită sub ochii noștri — tristă probă cât sîntem de inapoiati în gustul artei și orbi în aprețierea meritului. Credem că ne-am împlinit o datorie morală cătră umbra uitatului poet și o datorie națională față cu literatura și cultura noastră, încercând a scôte din unghet pe o musă ajunsă — cenușeresă.

Ar. Densușianu.

Despre caracter în genere.

Ceea ce deosebeșce mai mult pe om de celelalte ființe viețuitoare, ceea ce îl ridică la trepta de cea mai mărêtă ființă a naturei, ceea ce îl face domn al lumii, este caracterul: oglinda gândirilor și simțirilor lui. Precum un lac de munte oglindeșce totă prēja finutului, arătând tot cuprinsul al acestui ținut, dar neascundând nici abisurile înflorătoare și stâncile goale; așa și caracterul ne arată totă trăsurile nobile ale omului, neascundând inse nici păcatele lui, ci arată sulletul în totă goliciunea lui.

Merită dar ca însemnătatea caracterului să ne o luăm drept obiect de gândire, să studiăm toate împregiurările și lucrările cari ajută desvoltarea caracterului, să căutăm mijlocele prin ajutorul cărora putem formă un caracter bun și să lăpădăm dela noi tot ce injoseșce pe om.

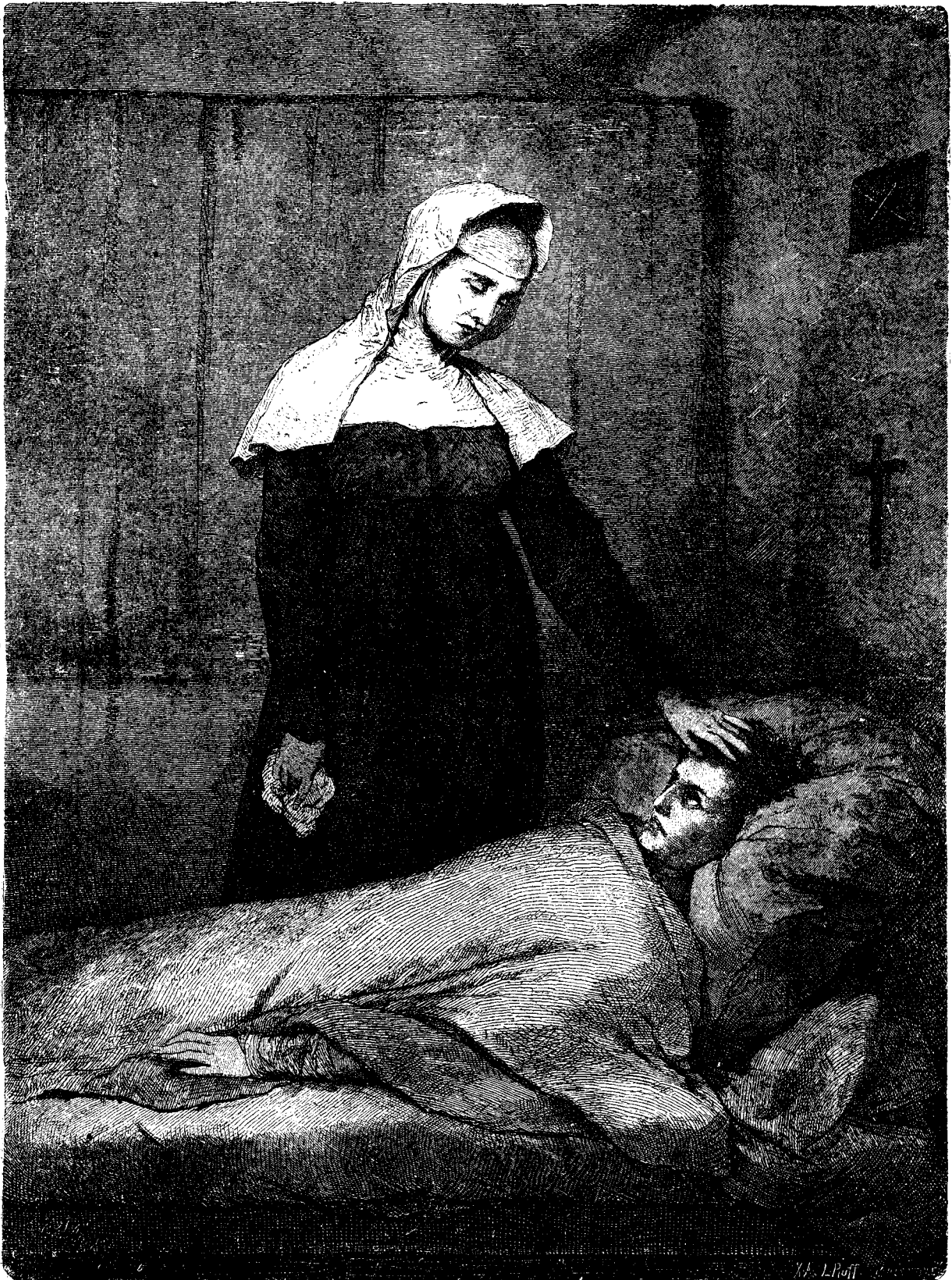
Și mai ales învățatorul este dator să facă această, învățatorul care pôte face pentru binele omenirii mai mult decât or cine altul; căci funcția lui îl pune în stare de a lucra mai mult decât or cine la formarea caracterelor. Puternicii dicteză sorta popôrelor pentru zile și ani, învățatorii o hotăresc pentru sute și mii de ani, dîce un om învățat. Ér un alt bărbat distins adaugă: că învățatorul este deul Atlante, care ține pe umêrul seu sorta unui popor. Șcim cu toții că generațiunea cea nouă din școlă capetă simțiminte; de aceea nu pôte fi indiferent pentru societate, modul cum își împlineșce învățatorul datorința în această privință.

Ar fi să esagerez, decă aș dîce, că copiii es din școlă cu caracter gata și bun. Dar în tot cazul în școlă se dă prima direcțiune inclinărilor simțimintelor lui, cari apoi mai târziu îl vor îndemnă la fapte.

Cu această ocașiune nu am intențiunea de a discută asupra modului cum să formeze învățatorul caracterele copiilor din școlă, ceea ce pôte face mai mult prin esemplu, prin purtarea sa, ci me voi mărgini s'arăt cum și prin ce împregiurări se formeză caracterul.

Caracterul este rezultatul efectelor din lumea esternă și a sentimentelor individuale.

Dar decă vom pătrunde mai profund, vom vedé că și individul stă sub puterea efectelor din lumea

La patul bolnavului.

esternă. Căci, d. e. și bucurie, durere etc. numai atunci vom simți, când din lumea din afară niscăi-va lucruri séu impregiurări ne vor impresionă într'un mod plăcut séu neplăcut.

Pentruca, ca să simțim noi bucurie pentru un lucru produs de sufletul nostru; așa d. e. pentru ca să ne bucurăm de progresul intelectual al nostru, este de trebuință prezența unei culture superioare.

Tot așa și compătımirea numai într'o inimă nobilă pôte fi, într'un caracter bine format și până vom ajunge la așa ceva, să căutăm cari au fost fazele prin cari a trecut sufletul omenesc, cari sânt impregiurările prin cari trecând, au ajuns la acest grad de cultură.

Buckle, renumitul filosof englez, dice, că cel mai puternic efect asupra spiritului, îl face *clima, pământul* ce-l locuim, *hrana și fenomenele naturei*. Pentru ca să pricepem acesta, n'avem decât să ne gândim la marea deosebire ce este, d. e. între un Spaniol, un German și un Eschimos.

Și ôre să fie aceste trei popóre din trei diferite corpuri construite? Nu din o tulpină au crescut tôte? Nu toți sântem rezultatul unei și aceeași trainice putere? Ba da! Care este cauza dar acestei mari deosebiri dintre ômeni?

Èt-o

Spaniolul locuește într'o țără cu o climă mai dulce, într'o țără, unde n'are nevoie să se lupte atâta cu elementele naturei; trăește sub un cer senin, într'un aer mai cald și așa devine și el mai vesel, mai ușuratic și mai pasionat.

Germanul trăește într'o țără mai puțin desfătă-tóre; ba in unele părți chiar puțin plăcută. Clima este mai temperată, de unde ne putem esplică sângele rece, ce-l arată Germanii in lucrările lor; pământul este mai puțin productiv și pentru ca Germanul să pôtă trăi are trebuință de o silință mai mare, pe care o și are, fiind impins chiar de natură a fi mai activ. Cerul aici este mai puțin vesel și de aceea nici nu vom află la Germani acea mare veselie in caracter, de care se bucură Spaniolul. Pe ei natura in loc de ai face ușuratici, i-a făcut mai tăcuți; ei in loc de a pasionă, mai mult mediteză; la ei mai mult este dezvoltată filosofia, acest rezultat al meditațiunilor decât poesia in care este mai mult cestiunea de simțimint. Și chiar in poesia lor mai mult se oglindesc melancholia, decât pasiunea ôrbă, pe care o vedem la popórele din orient, adecă la acele, cari locuesc într'o țără cu o climă mai căldurôsă.

Și apoi să ne uităm la Eschimoși, cari locuesc in sinul unei patrie vitrige, pe un pământ unde și sôrele cu mai puțină căldură își trimete razele sale, unde ômenii nu știu, nu au audit de frumoșa primăveră cu dulcele cânt al paserilor și unde in loc de adierea austrului, bate prin colibi recele vânt al nordului. Unde cerul totdeuna este inorat, unde pe câmpiile acoperite de zăpadă se aude numai cloncănitul a vre-o câtorva paseri triste. Au nu din aceste impregiurări ne putem esplică, de ce acest popor este așa de stupid la corp, așa de gol și sărac de suflet? Ar mai puté ôre eși din sinul acestor ômeni, vr'unul cu un spirit mai distins, când toți își perd puterile luptând contra celor mai mari miserii, ce pôte să indure o ființă?!

Ar puté ôre fi poet acela, care nu știe ce va să dică frumusețe, pôte scrie și vorbi despre simțuri acela, care nu știe ce este căldura, care in loc de armonie desfătă-tóre, de musică inveselitoare, a audit numai șueratul vântului, care in loc de a desface mugurii plantelor, imbracă cu sloi de ghiață tot ce-i cade in cale?

Dar érăș nimeni nu pôte negă, că *caracterul nu este rezultatul educațiunii*. Am đis chiar că una dintre principalele chemări ale școlei este formarea caracterelor. Așă dar, unde știința de carte este răspândită, unde științele sânt dezvoltate, acolo caractere morale și energice vom află mai multe.

Să vedem inse cari sânt condițiunile respândirii invătăturei.

Mai nainte de tôte avuția.

Care este inse poporul avut?

Acela, care are fericirea de a locui pe un pământ mai roditor, sub o climă mai dulce și priinciosă producțiunilor.

In sărăcie nu infloresce știința, dice Buckle, ceea ce șcim cu toții. Tot Buckle ne aduce un esemplu, din care putem vedé clar, cât de mult depinde știința de avuție.

Mauritanii cât locuiau in patria lor strămoșescă, care mai mult numai cu deșertele ei i desfătă, erau un popor incult. Când intrară inse in incântătorea Andalusie, când își aleseră de locuință cele mai bogate câmpii, cele mai poetice coline ale frumoșe Ispanie, se schimbară cu totul.

(Va urmă.)

Ion Russu.

Baschii.

(Urmare.)

c) Substantivele verbale.

In limba noastră, infinitivele latine: arare, tacere, facere, audire, sânt substantive. In celelalte limbi romanice, infinitivele — cu puține esceptiuni — nu sânt substantive.

La Baschi, din tôte verbele se află substantive și pentru acesta se numesc: substantive verbale.

Substantivele verbale se finesc:

1) In *atze*, decă participiul trecut, e in *atu*, p. e. arbalda, a însărcină, arbaldatu, însărcinatu, arbaldatze, însărcinare

2) In *itze*, decă participiul trecut e in *itu* p. e. aurkhi, a descoperi, aurkhitu, descoperiu, aurkhitze, descoperire.

3) In *tze* la verbele cu infinitivul irregular, adecă cari se finesc in atare consonantă, și participiul trecut e in *tu*, p. e. azcart, a intări; azcartu intărit, azcartze intărire; bardin a regulă; bardintu regulatu; bardintze regulare.

4) In *te*, decă adiectivul verbal s'a format in *i*, p. e. berhez a alege, berheci ales; berhezte alegere; bilaiz a despoia, bilaizi despoiatu; bilaizte despoiare; și astfel *te* se adauge la infinitiv. Sânt unele verbe, in cari *te* se adauge la adiectivul verbal in *i*, p. e. elkh a merge, elkhi mersu, eikhite mergere; dar aceste sânt mai puține.

5) In *ate*, *ite*, decă infinitivul s'a finit in *n*, adiectivul verbal e asemenea; pentru ca inse să se formeze substantiv verbal, se aruncă *n*, și in locul lui se pune *ate* séu *ite* p. e. edan a bé, edan beutu; edate bere, beutură; ediren a află, ediren aflatu; edireite, aflare.

Gêze nu esplică că de unde se formeză substantivele verbale, — dar din formațiunile regulate se vede apriat, că se formeză dela participiul trecut, adecă dela adiectivul verbal, p. e. *atu* in *atze* *itu* in *itze*.

Eu aflu, că *t* s'a inmoiat in *ț* și s'a adaus terminațiunea in *e*, deci: *țe* și că Gêze pe acest *t* inmoiat il scrie cu *tz*. Resultatul pronunțării e tot același.

Să punem acuma substantivele verbale baschice în forma articulată baschică, avem: abaldatzia, însărcinarea; aurkhitzia, descoperirea; azcartzia, întărirea; berheztia, alegerea; elkhitia, mergerea; edatia berea, edireitia aflarea; căci e din capăt se schimbă în i lung. și se adaugă articolul *a*.

Dar Baschii au substantive verbale, formate dela adiective verbale, și cu terminațiunea: cione, tzione (și fiindcă o înainte de *e*, *e u*, une), adecă și după forma la latini în *tio* (și ablativul în *one*) la Francesi în *tion*, la Spanioli în *cion* la Italiani în *zzione* (țione) la Români în *ciune*, p. e. *natio*, latin, *nation* fr., *nacion* span., *nazione* it., *naciune* rom., *nacione* și *afetzione* basc.

La Baschi terminațiunea: *ione* nu e națională; ea e primită din romanism pe canalul romanisării seu al culturii, — căci substantive verbale cu: *ione*, au numai din unele verbe, — până ce, în atze etc. le au din toate verbele, ba cele cu: *ione* sunt de desupra pe lângă cele în atze, p. e. au *devotione* și *totdeodată* *eraikite* și *goratze*; au *aparitione* și *totdeodată* *agertze*; *innundatione* și *todeodată*: *hourte* și *hourtze*; *redemptione* și *arreroste* etc. Dăcă noi am formă substantive verbale după forma celor baschice, atunci am avé: *nätze*=națe, *orätze*=orațe etc.

E întrebare, că ore la noi află-se substantive verbale, derivate din participiul trecut seu adiectiv verbal?

Se află, dar în forma aceea, cum e substantivul verbal baschic, când e articulată, p. e. *abaldatzia* și celelalte citate mai sus; — astfel la noi din avut, *avuție*, din *beut*, *bét*, *beție*, — și pôte că vor mai fi.

Românii în limba poporală au susținut forma în: *ciune*, p. e. *inchinaciune*, *aplecaciune*, *deșertaciune* etc., deci au susținut o formă literară latină și romanică.

Față cu acesta formă în: *ciune*, Românii, pentru substantivele verbale, derivate dela participiul trecut, au în literatura mai nouă, încă 2 forme și anume *țiune*, p. e. *națiune*, *direcțiune*, *observațiune*, *acțiune* etc., mai departe: *nația*, *direcția*, *observația*, *acția* etc., și astfel 3 forme. Dar nu cu ton nalt pe silaba penultimă, ci pe *atu*, *itu*, astfel *nația*, deci pe *i* cum e la Baschi în forma articulată. Dăcă am țice: *nația*, *direcția*, *observația*, *acția*, e mai bine, — pentrucă avem: *avuția*, *beția*; — pentrucă la Baschi e: *ia*, — și pentrucă după regula generală, pe penultima, adecă pe *i* trebuia să cadă tonul; în urmăre *nația* etc. nu sunt de primit, căci nici poporul român în atâte vécuri nu a primit: *aplecăția*, *inchinăția*, *deșertăția* etc.

Noi Românii peste tot am remas înderept cu desvoltarea gramaticii noastre; căci începând de a desvoltă formațiunile gramaticale, vom puté inavuți limba cu mii de cuvinte, formate după formele naționale și constatate de bune; ba noi nici cu ortografia nu suntem puși în cale, cu atâta mai puțin cu formațiunile cuvintelor, căci și dăcă ici côle s'a constatat o formă mai bună p. e. *naciune*, totuși capriciul se ține de: *nația*, ce precum am aretat e reu, și dăcă ar fi ea să remănă și forma acesta, atunci bine e: *nația*.

d) Substantive verbale în forma adiectivelor verbale.

La Baschi, unele participii trecute, seu adiective verbale, sunt totdeodată și substantive, p. e. *Khumitu* invitațiune; *icerci* transpirațiune; *beckatu* păcat etc.

La Români din: *venez*, *vénat*, — din latinul *peco* are, *peccatum*, a remas păcat; — *vérsat* (morbul); *arat*, *sépat*, *trierat*, — *cules*, etc.

Unele materii și din alte părți ale vorbirii, încă ar da ansă la atari asemeni, dar sunt de mai puțin interes și pentru acesta incheiu asemenarea limbei baschice cu cea românescă.

(Va urmă.)

Dr. At. M. Marienescu.

Poesii populare din Ardeal.

— De pe la Așcileul mare. —

XIII.

Mărită-te mândră 'n sat,
După cât de blăstemat,
Să trăesc și eu cu drag.
— Mărită-m'aș nu me poi,
Aș vré ca să fiu cu concii;
Mărită-m'aș nu me lasă,
Aș vré ca să fiu cu ciapsă.

XIV.

Me dusei prin dumbrăviță,
Me 'ntâlnii c'o copiliță,
Să-mi fie mie drăguță,
Dar părându-mi cam micuță,
O lăsa ca să mai crească,
Minte 'n cap să-și dobândescă.
Dară dăcă-o am lăsat,
Ea s'a pus, s'a măritat.
Dar de s'ar fi măritat,
Dela noi a treia sat,
N'aș trăi tot cu bănat.
Dară ea s'a măritat,
Dela noi a treia casă.
Es afară vedu-o,
Vin în casă audu-o.
Măicuța-mi pune de cină,
Inima 'n mine suspină.
Eu mai mânc și mai remâne,
Măicuța me vede bine,
Măicuța din grai grăia:
— Taci fiule nu oltă,
De ț-i dor de cineva.
Largă-i lumea fete-s multe,
Și mai mari și mai mărunte.
Largă-i lumea și sunt fete,
Ț-i află și tu păreche.
— Fie maică lumea plină,
Dăcă nu mi-s la inimă;
Fie maică lumea largă,
Dăcă nu-i care mi-i dragă;
Fie maică plin lumea,
Dăcă mi s'a dus mândra,
Țucu-i ochii și gura.

XV.

Cine dracu-a mai vădut,
Erbă verde pe cuptori
Ș-o fată la doi feciori,
Erba verde subt părete,
Ș-un fecior la doué fete.

XVI.

Vai de mine n'am drăguță,
Numai trei mitetelute;
N'am drăguță numai trudă,
Dăcă-o string în brațe asudă.

Din viața de București.

(Don Carlos. — Traducțiunile în versuri și traducțiunile în prosă. — Al doilea cvartet Dumitrescu. — »Să ne despărțim!«

— 9 novembre 1887.

În fine Teatrul Național ne-a dat o noutate veche: »Don Carlos,« celebra tragedie a lui Schiller, care s'a jucat pentru prima dată la noi sâmbătă (31 oct.), după un veac dela aparițiunea ei. Dar într'atăta setea publicului nostru pentru noutăți — fie ele vechi și de o sută de ani — e mare, că la toate cele patru reprezentațiuni date până acum sala a avut o față îmbucurătoare prin afluența spectatorilor și atențiunea quasi religioasă acordată însăși celor mai obosite scene, din cari unele deveniau și mai obosite prin jocul greoiu al artiștilor, îngreunat și acesta încă prin traducerea muncită și lipsa de colorare a versurilor: traducerea e în versuri albe.

E știut, că prin lipsa rimei, care joacă un mare rol în versificația română, versul devine exigent de toate perfecțiunile pe cari licența poetică ne permite să nu le pră observăm cu tocmai multă rigurositate în versurile rimate, căci numai mulțămirea acestor perfecțiuni se poate suplini armonia pe care rima o dă versurilor. Astfel, când ritmul nu e respectat, când expresiunile nu sânt destul de alese, cum sânt în multe din versurile traducerei făcută de dl I. Negruzzi, ele se asemănă tropotului neregulat al unui cal bețeg, silit să meargă prinire gloduri.

Căci, am observat în traducerea de care ne ocupăm, — afară de cele pe cari artiștii le schimonosiau prin întrebuintarea formelor lungi ale cuvintelor în locul celor scurte și vice-versa, prin desființarea său formarea necugetată a elisiunilor, prin adăugiri sau suprimări chiar de cuvinte, — versuri al căror ritm ni-a fost cu neputință să-l pot reconstitui după vr'unul din modelele ce ne oferă versificația noastră, d'altfel destul de bogată. Ca limbă, afară de câteva solecisme — ca înlocuirea pretutindeni a vocativului cu nominativul: sir, prinț, marchis, în loc de sire, prințe, marchise, și întrebuintarea nominativului simplu acolo unde trebuie să fie articulat: »Sir, mare închisitor=sire, marele închisitor,« marchis de Posa=marchisul de Posa ș. a.: — și barbarisme ca *juruintă* în loc de *jurământ*, *vrédniceșce* în loc de *merită*, etc.: traducerea nu e tocmai rea și o revenire serioasă asupra ei, mai târziu, după ce obosela unei munci plicticoase ca acesta va fi trecută și uitată, ne va lăsa o lucrare destul de meritorie.

D'altmintearea nu e mai puțin adevărat că sântem pră pretențioși în ce privește traducerile în versuri, fiind în principiu contra lor. Nu numai operele lui Schiller, dar în genere ale or cărui poet străin, care ș-a făcut un nume prin armonia versului, prin farmecul expresiunii, prin originalitatea construcțiunii, prin poesia figurilor, însușiri ce țin strâns de geniul limbii în care acela a scris, — fiecare limbă având și calitățile ei speciale, aproape cu neputință de tradus în prosă, unde cineva are totă libertatea, — e cu atât mai imposibil d'a ni se da întocmai printr-o traducere în versuri, în care scriitorul e strâns în atâtea legături.

Din acest punct de vedere vom preferă totdeauna traducerile în prosă. Aci, nemai fiind constrâns de severitatea regulilor versificațiunii, traducătorul are

câmp liber spre a copia cu cât se va pute mai multă fidelitate originalul și-a întrebuintă expresiunile cele mai proprii pe cari nici rima, nici ritmul nu-l silesc — cum se întâmplă în versuri — să le înlocuască adese prin altele mai puțin fericite. O asemenea traducere, făcută de dl B. V. Vermont, s'a publicat în *Albina Fîndului*, din anul 1869 și ar fi fost de dorit ca direcțiunea teatrelor să nu fi uitat această lucrare, decă va fi știut vr'odată de ea!

***

Duminecă, 1 novembre, maestrul Dumitrescu ne-a dat a doua ședință de cvartet. De astădată programul avea și farmecul frumuseței pe lângă al frumosului: atracțiunea femeiei eră asociată atracțiunii artei. Pe lângă esecutanții concertului trecut, ni se anunță și concursul la pian al gingașei dre Cernat. Fie această cauza, ori fie aceea că succesul primului concert s'gduise publicul nostru din obicinuita-i pirotelă față de adevărata artă, de astădată sala Ateneului eră plină — formula obicinuită — de un public ales și numeros.

Am vorbit cu altă ocaziune despre cultul pe care Dumitrescu îl are pentru musica clasică, musica serioasă și apostolii ei. După acest cult, pe care spiritele mediocre nu sânt destoinice să-l simță, să-l întregă, se cunoșce adevăratul artist, adevăratul talent. A șei să admiri în conștiință pe acei cari s'au ilustrat în ramura ce ți-ai ales, lăsând în urma lor un nume și opere neperitoare; a șei să profiți pe deplin de învățămintele pe cari ni le înalțășează totul ei: viața și lucrările lor; a te simți în stare să calci cu vrednicie pe urmele lor strălucite și chiar să faci această, etă ceea ce caracterizează pe cel ales din cei chemați.

Șciindu-l inzestrat cu bogăție de aceste însușiri, n'am fost de loc surprins — ca celalalt public — în fața cvartetului nr. 4, în sol minor, compus de Dumitrescu, cu care s'a deschis concertul. Am ascultat și am apretiat la timpul lor producțiunile anteriore ale artistului — pe cari majoritatea publicului nostru nu le observase ori le-a uitat, nevenind la un concert pentru ca să observe său ca să țină minte ceea ce se csecută. Noi ne măgulim a avé memoria mai credincioasă și acesteia-i datorăm plăcerea ce-am simțit constatând pasul imens făcut de-atunci și până acum spre perfecțiune, de tinerul nostru compositor.

Chiar publicul, care, decă nu posedă de multe ori șciința lucrului, are înse totdeauna instinctul frumosului, — acesta fiind înăscut în om, — a recunoscut meritul compozițiunii ce i s'a interpretat. Sânt în acest cvartet, de o compozițiune corectă și elegantă — cum o recunoșce însuși un critic musical, motive fericite, deslășurări bogate și, mai mult decăt ori ce, un adagio care — lucru aproape nepomenit — a fost bisat cu multă insistență. Menuetul încă e o bucată pră gingașe și, alăturat la cele de mai înainte ale maestrului, arată hotărîtor, că Dumitrescu a cuprins pe deplin spiritul acestui joc, ce lăcea deslășurarea nobleței de-odinioră.

După o scurtă paușă urmă un duo (pian și violoncel) esecutat de dra Cernat și de Dumitrescu: adagio și scherzo din sonata în re de Mendelsohn, cu care ocaziune tinera esecutantă ne-a descoperit însușirile fericite cu care e inzestrată, cu totă emoțiunea ce te stăpâneșce când te produci pentru prima dată înaintea unei sale de auditori. Și decă ele nu sânt decăt abia la începutul deslășurării lor, tineretea pră fragedă încă a artei ne spune indetul că are timp ș'ajungă la deseversire.

De și sântem protivnici intreruperii unității de impresiune, prin introducerea unui duet într'un concert esclusiv consacrat cvartetului, totuș n'am găsit

tocmai rea ideia d'a se procură un fel de divertisment publicului, care nu prę e deprins cu severitatea unui singur fel de muzică.

A treia piesă și cea din urmă, a fost cuartetul in sol major, (nr. 8) de Haydn, ale cărui motive gingașe, vesele și duiose, au făcut desfătarea auditorului, lăsându-l sub cea mai frumoasă impresiune.

***

In locul lui »Don Carlos,« care nu s'a putut jucă marți (3 nov.), după cum se anunțase, din cauza unei indispozițiuni a dnei Romanescu, societatea dramatică ne-a dat comedia plină de vervă a lui Sardou și Najac — Nejoce ȳice așșul — : »Să ne despărțim!« Imaginația franceșă, care șșie să profite de tóte imprejurările, n'a lăsat neexploatață nici ocașiunea ce i se ofería prin votarea legii asupra divorțului. Trei personaje principale : o tiněra soție stăpănită de curioșitatea vieții libere, un vēr naiv amoresat de ea, un soț diplomat care șșie a profita de minune de mistificarea iscodită de acela, pentru a-l face ridicul șș-a dovedi nevetei sale că tot el — soțul — e omul cel mai bun, mai nobil, mai gingaș, mai iubitor, au fost de-ajuns autorilor spre a brodă trei admirabile acte, in cari spiritul asvēră schintei in tóte părțile, ca buchetele de artificii.

Pecat că jocul artișștilor n'a fost la nivelul vioiciunei piesei. D'altfel aveau și desavantagiul comparațiunei cu trupa franceșă a Cilinei Chaumont, care a represintat acum doi ani această piesă, la noi, intr'un chip cam greu de uitat. Dna Notara, departe d'a-și luă rolul in serios, ridea mai mult decât noi ; Notara — soțul Ciprianei — avea aiere prę stângace : lui Hasnaș, in rolul lui Adhemar, nu i-a fost greu a fi ridicul. Singur Catopol a avut momente fericite in neinsemnatul rol al ehelnerului. Acțiunea vie, plină de mișșcare a piesei, bogăția-i de spirit, veselia comunicativă ce domneșșe dela nceput până la fine, au făcut ca ea să fie — ori cum a fost interpretată — cu plăcere și succesul să fie deplin.

A. C. Șșor.

La patul bolnavului.

— Veđi ilustrațiunea de pe pagina 545. —

Bietul om n'avea pe nimeni in lume. A căđut bolnav și nu eră cine să-l ingrigescă. Mórtea i rinjia la căpătăiu.

Ca să nu pieră negrit, cineva l'a transportat la spital. Acolo va avé de tóte și întreținere și ingrigire.

Mult timp a zăcut fără simțire și când șș-a revenit in ori, a vėđut lângă patul seu o călugăriță, care i purtă de grige și care i parea ángerul carității.

Voiă să-i sărute mână, dar nu se putea nici mișșcă. Er călugărița il privia cu fericire.

I. H.

B o n b ó n e.

Modestie.

Un autor fórte puțin pretențios dușe de curénd o piesă la teatrul franceș spre a fi represintată și avé fericirea să-și vėđă in curénd opera sa fluerată de public. Cu tóte acestea, după ultimul act chiar, el dișe cu satisfacțiune directorului teatrului frecându-și mánile : »Mě temeam órecum pentru scena a doua din actul al treilea, care eră cam slabă ; din norocire inse publicul a fluerat atât de tare pe tim-

pul acestei scene, incăt nu s'a putut auđi in sală nici un cuvént dintr'ensă.«

*

Pe un album.

Écă o definițiune copiată de pe albumul unei dómne care este visitată de mulți ómeni de litere și de artiști :

»Un guguman ȳice unei femeii că are dinți frumoși ; un om de spirit o face să ridă.«

*

— Dómna mea, vė rog, imprumutați-mi acest volum.

— Nu imprumut nici odată cărți, căci nu se mai dau napoi. Vedeți această bibliotecă . . . ea nu este compusă decât de cărți ce mi-au fost imprumutate!

*

Un domesticitor de fiare sėlbatice se cėrtă cu soția lui, o femeie puternică, care-l urmăreșșe in giurul cortului. Simțind că va pune mână pe dēnsul, el nu găseșșe alt mijloc de scăpare decât d'a se refugii in colivia leilor!

— Laș ! îi strigă dēnsa. Dar eși de acolo, lașule!

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Șșiri literare și artistice. Dl B. P. Hășșdeu va începe să publice »Revista Nouă« la 15/27 decembre. — Dl D. Sturdza, ministrul cultelor și instrucțiunii publice in România, a făcut o pensie pe vieță de 100 lei pe lună pentru poetul Eminescu, care a primit ajutoare și din Bucovina. — Dl Nicolae Densușșian se află la Zara in Dalmația, unde consulțeză unele scrieri in biblioteca Paravia ; de acolo va merge la Ragusa, unde va face studii in archiva republicei. — Dl Mihail Paulian, astronom dela observatorul din Paris, a ținut marți o conferință in sala gimnasiului român din Brașșov, vorbind despre creațiunea universului. — Dl Dumitru Teleor, cunoscut prin novelele sale, a luat conducerea revistei »România Literară« care apare la București.

In contra direcțiunii literare dela Contemporanul. Sub acest titlu a apărut la Iași o broșșură de dl Ioan N. Roman. Autorul combate inse nu atât direcțiunea dela »Contemporanul,« care este realistă, ci mai cu semă pe represintanții direcțiunii numite dela acea revistă și anume pe dnii Nădejde, Gherea, Morțun, Beldicean, Teodor, Costin.

Gramatica limbei Volapük a eșșit și româneșșe. Primum din Iași o broșșură intitulată : »Limba internațională Volapük, după metoda Ervin Walther, in opt lecțiuni, cu cheia eșșercițiilor,« de S. I. Grossmann. Editura librăriei Frații Șșaraga in Iași. Prețul 60 bani.

Fauna peșșilor. Dl A. Uilacan, profesor de științele naturale la gimnasiul din Blașș, dorind a descrie fauna peșșilor din patrie, se adreseză cătră toți aceia cari voesc să-i dea sprigin la lucrarea această, să-i trimită tot felul de specii de peșșci, in spirt, insemnând locul unde se află și numele poporal al peșșelui. Peșșcii vor remăné proprietatea museului gimnasiașșal de acolo.

Poesiile lui Costachi Conachi. In curénd va eșși de sub tipar noua edițiune a poesiilor logofetului Costachi Conachi. Cea dintei edițiune, care a apărut in Iași sânt mai bine de treideci de ani, la 1856, este de mult epușșată. Această nouă edițiune se deosebeșșe de cea dinteu prin adăugirea mai multor bucăți inedite, din care unele in prosă și care de altmintelea nu sânt cele mai puțin interesante. Prințul Emanuil Conachi Vogoride, nepot de fiică al autorului,

a pus în capul volumului niște interesante schițe despre viața și familia logofetului Conachi, care sunt o zugrăvire a mișcării poetice a Moldovei din această jumătate a secolului nostru. Volumul se sfârșește prin un lexicon al limbei lui Conachi, lucrat cu îngrijire de dl profesor Pompiliu. Atragem atențiunea publicului cult asupra acestui monument al literaturii noastre născându-se. Nu trebuie să uităm, că logofetul Conachi fiind născut la 1777, primele sale încercări literare datează dela sfârșitul secolului trecut.

Conferință literară în Caransebeș. Dl Vasile Goldiș, profesor în institutul pedagogic din Caransebeș, a început să țină cu învătăceii sei conferințe literare. Prima s'a ținut la 4 novembre st. n. Inteu a vorbit dl profesor, făcând un studiu literar asupra lui Timoteu Cipariu, după care a citit biografia repozatului mare filolog; apoi pedagogul Bordus a declamat poezia »Coriolan,« în sfârșit dedagogul Simeon Pocrean a citit lucrarea sa intitulată »Bătrânii de odinioară și Donjuanii de azi.« Convenirea acesta a făcut impresiune bună în toți ascultătorii.

✓ **Societatea macedo-română „Lumina“ din București** publică concurs pentru următoarele patru cărți în dialectul macedo-român: »Geografia și Aritmetica« pentru trebuința școlilor primare. Amândouă aceste vor fi traduse după cele adoptate pentru usul școlilor primare din cantonul Vaud (Elveția) dela 1882 încoace, cuprindând și adăogirile de cari au trebuința locuitorii din peninsula Balcanică. *O colecția de versuri originale*, urmată de antologia poezilor români dela Carpați. *Un roman* asupra evenimentelor din timpul lui Petru și Asan, seu din timpul lui Ioanișiu. Manuscrisele pentru acest concurs se vor trimite comitetului societății înainte de finele lui ianuarie 1888, în București, Pasagiul Român. Autorii celor alese vor fi premiați fiecare cu câte un obiect de artă și 500 exemplare. Celelalte exemplare se vor împărți gratuit elevilor din școlile macedo-române, ca și »Cartea de Alegere« a dlui A. Bagav, premiată și tipărită de societate.

Doce călindare pe anul 1888 ni-au sosit în săptămâna trecută din Sibiu. Amândouă au apărut în editura lui W. Krafft. Primul se numește »*Amicul poporului*,« cunoscutul călindar fondat de repausatul Visarion Roman încă înainte cu 28 de ani. Cursul anului viitor a fost compus de dl Gr. Sima al lui Ion, care a și scris cea mai mare parte a lecturelor ce ne oferă călindarul și anume: Prietenul își pune capul, poveste; Scrierea: Din viața albinelor; Când să se sémene tomnaticile? Și gunoiul cere îngrijire; Cânteece populare. Mai găsim o novelă de T. V. Stefanelli, »Hasan Călugărul.« »Arta de-a ajunge bătrânețe adânci și fericite« după feluriti scriitori, de Ioan Popa; Influența semănței asupra recoltei, de I. Georgescu; cunoscuta poemă »Sentinela română« de V. Alecsandri și alte poezii reproduce din Eminescu, Matilda Poni, Veronica Micle, Ienachiță Văcărescu, N. Volenti și C. Bălăcescu și cântece populare de redactorul. În sfârșit mênunțuri și glume ilustrate. Prețul 50 cr. — *Calendarul Calicului*, afară de partea calendaristică, conține o glumă novelistică »Lae și Lița« și multe alte glume și anecdote ilustrate Prețul 36 cr.

Diaristic. *Rentierul* va fi numele unui diar nou care va eși la București și va apăre de doué ori pe lună. — *Muncitorul* se numește organul de publicitate al muncitorilor din Iași, apărut săptămâna trecută sub redacțiunea dlui V. G. Morțun.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Știri teatrale și musicale. *Dra Teodorini* cântă acum la Lisabona; debutul seu în opera »Hugenotii«

a fost un adevărat eveniment artistic. — *Coquelin*, renumitul artist dela »Comedia franceză« va sosi săptămâna vitore la București, unde va da 5 reprezentațiuni.

✓ **Seratele literare-musicale din Lugos** s'au continuat la 11 novembre. Atunci dra Cosgaria a cântat din pian sonata as dur, de Beethoven; dsóra Ianculescu a citit »Suferința« de Carmen Sylva; frații Tiberius și Caius Bredicean, fii dlui avocat Coriolan Bredicean, acompaniați de mama lor dna Cornelia n. Radulescu, au esecutat pe violină valsul »Suspînul« de Ivanovici și »Trovatore« de Verdi; dra Florescu a declamat poezia »Vrăjitoarea« de Matilda Poni; ér dl Coriolan Bredicean a citit novela sa intitulată »Pétra credinței.«

✓ **Concertul și teatrul din Brașov**, arangiat de comitetul societății pentru spriginirea învătăceilor și sodalilor români, la 8/20 novembre, a reușit bine. Programa a fost esecutată întocmai după cum o anunțarăm în nr. trecut al foii noastre. Cuvântul de deschidere s'a rostit de dl Bozocean, declamațiunea ocațională a fost poezia »La ziua onomastică a marelui M. Stroescu« declamată de dl Nicolae Jugănar; cealaltă declamațiune a fost »Boul și vițelul« decl. de dl Vas. Brailița, s'a mai adaus una »Croitorul împărat« poezie de dl Th. Alexi, declamată de dl I. Goga. Corurile compuse și conduse de dl N. Popovici au fost bine primite. În piesa »Vecinetatea periculosă« au jucat dra Maria Jugănar și dnii N. Jugănar, C. Dêrstar, C. Navrea și D. Popa. Interpretarea a mulțamit pe toți. Apoi s'a jucat »Călușerul« și »Bătuta,« după care a început dansul care a ținut până dimineța.

✓ **Teatrul din Craiova** va începe reprezentațiunile sale la 25 decembre st. v. Acest teatru a fost cu totul restaurat, mulțamită dnei Maria Teodorini. Un comitet s'a constituit cu scop de a lucra pentru susținerea acestui teatru. Printre autorii angajați sunt dnii I. Tănăsescu, Anestin, I. Fărcășanu etc. și dnele Maria Teodorini, Maria Anestin, M. Alesandrescu etc. În repertoriul teatrului vedem figurând 22 de drame și 34 de comedii și vodevile din cele mai alese.

✓ **Reuniunea română de cântări și de gimnastică** din Brașov a ținut vineri la 13/25 novembre convenirea sa colegială, în sala otelului Nr. 1.

Musică pentru ostași. Dl Constantin Paleu, proprietar în Biserica-albă și unul dintre zeloșii membri ai corului vocal român de acolo, avu, scrie »Luminatoriul« fericita ideia d'a dispune drept don din partea dsale distribuirea a câte unui exemplar din cântările bisericești (Christos a înviat; Domnul puterilor; Invierea. Glasul I. În Iordan) musicelor militare dela regimentele românești, pentru a se servi de acele compozițiuni pe note la respectivele serbători. Acesta colecțiune inse se pote întrebunța și de către muzicele seu orchestrele civile decă sunt pofite a coopera.

CE E NOU?

Știri personale. *Maj.* Sa regele își va serba în anul viitor în luna lui decembre iubileul de patruzeci de ani ai dômniei sale. — *II. Sa Mihai Pavel*, episcopul diecesei oradane, éraș a dăruit pentru fondul de vestminte al internatului de băeți români gr. c. din Oradea-mare 20 de buți de vin holodan; demnul prelat mai dăruise pentru acest fond 200 de buți de vin. — *Dra Maria Bilescu* din București a trecut într'un mod forte strălucitor esamenul de licență în drept la Paris, dobândind între 528 candidați locul întâiu, ceea ce este un succes fără sémén pentru

străini. — *Dl Isidor cav. de Zotta* din Bucovina, membru al delegațiunii austriace, a fost distins de Maj. Sa cu ocaziunea primirii delegațiunii: monarcul a spus delegatului bucovinean, că moștenitorul de tron Rudolf a fost pre mulțămît cu primirea ce i s'a făcut în toamna trecută în Bucovina. — *Dl dr. Alesandru Pop* s'a numit medic al seminarului din Blaș. — *Dl dr. Sterie Ciurcu*, de origine din Brașov, s'a instalat ca medic în Viena, unde va deschide o casă de sănătate pentru bolnavii din România. — *Dl dr. Victor Babeș* a fost ales secretar general al »Nouei societăți de medicină« din București. — *Dl Aurel Șerban*, funcționar privat, a fost numit oficial de cl. III la direcțiunea financiară din Seghedin. — *Dl dr. Emil Fekete-Negruțiu*, rigorosant în medicină, s'a numit practicant la institutul de oculistică de lângă universitatea din Cluș.

Hymen. *Dl Mihail Cirlea*, notar public în Abrud, la 8/20 novembre s'a serbat cununia cu dșora Zoe Pop în Têgul-Mureșului. — *Dl Aurel Beleş*, inginer în București, fiul rds. d. vicar episcopesc gr. or. Ieroteiu Beleş din Oradea-mare, în duminica trecută s'a ținut cununia cu dșora Ecaterina Stanescu, fiica dlui Tache Stanescu comerciant în Brașov. — *Dl Timoteu Popovici*, absolvent de teologie din Caransebeș, la 10 novembre n. s'a cununat cu dra Elena Fizeșan, fiica dlui Andrei Fizeșan preot în Pesac. — *Dl Aureliu P. Hârșan*, absolvent de teologie din Blaș, s'a logodit cu dra Paulina Matora, fiica preotului gr. or. din Câmpeni. — *Dl Iosif Fotoc*, învățator în Mehadia, la 8/20 novembre s'a cununat cu dra Maria Șandru, fiica dlui Iacob Șandru, proprietar acolo. — *Dl Ion I. Burduloi*, comerciant în Brașov, în duminica trecută s'a cununat cu dra Maria Voicu Moțoc în Cernatul Săcelilor. — *Dl Augustin P. Lemenji*, absolvent de teologie, la 24 novembre s'a cununat cu dra Ana Marincaș în Secuieu.

Reuniunea femeilor române din Brașov a ținut adunarea sa generală la 7/19 novembre în sala de desen a gimnasiunii române, sub presiul dnei Agnes Dușoi, care a deschis adunarea cu o cuvântare în care vorbi despre scopul reuniunii. Dna cassieră Maria Zănescu citi lista membrilor, care au solvit taxa pe anul 1886/7. Apoi secretarul reuniunii dl dr. Nicolae Pop citi raportul comitetului despre activitatea sa în anul trecut. Din raportul acesta se vede, că avearea reuniunii se urcă la 41.055 fl. 94 cr., că anul trecut comitetul a dat ajutoare școlilor de fete din Brașov și din Blaș, în suma de 1550 fl., că în internatul reuniunii în anul trecut au fost 14 eleve și dintre aceste 2 gratuit. Adunarea s'a exprimat condolența pentru mórtea lui Iacob Mureșan, care a fost întemeietorul reuniunii: în comitet s'a ales membră dna Eufrosina I. G. Ioan și suplentă dna Elena Săbădean.

Academia Română. În ședințele din urmă, dl dr. I. Felix a făcut o dare de sêmă despre al șesele congres internațional de igienă și de demografie și despre esposițiunea de igienă din Viena în toamna acêsta. Dl Gr. G. Tocilescu a vorbit despre termele romane și despre castrul ce s'au descoperit la Bivolari pe Ôlt din sus de mănăstirea Cozia.

O serbare la Sinaia. În 3/15 novembre s'a serbat la Sinaia a 18-a aniversare a căsătoriei reginei și reginei României. Serbarea s'a ținut în castelul Peleş; în numele ministerului a salutat pe suverani ministrul de culte dl D. Sturdza. La dejun, poetul Alecsandri felicită pe regele și pe regina prin o poezie intitulată »Urarea Peleşului« pe care o publicăm în fruntea foii noastre.

Șciri bisericșoi. Prin mórtea lui Timoteu Ci-pariu devinind vacant primul stal în capitolul

din Blaș, preposit a fost numit veteranul canonic Constantin Papvalvi, ér canonicii Ioan Fekete-Negruțiu, Ștefan Manfi, Ioan Antonelli, I. M. Moldovan și dr. Ioan Rațiu, au fost înaintați câte cu o tréptă, conform ordinii ierarchice. — În diecsa Gherlei murind vicarul Măramureșului Mihail Kókényesdy, administrator vicarial s'a numit dl Titu Bud paroc și protopop în Șugatag, cunoscut și din lucrările sale de literatură bisericească.

Sinod protopopesco. La 26 octombrie n. s'a ținut în Oraștie sinodul protopopesco gr. or. sub presiul părintelui protopop Nicolae Popovici. Intéiu s'a citit raportul despre starea de acuma a protopopiatului; din acela se vede, că acolo se află 17 școli profesionale, edificii școlare sânt 7, inchiriate 10, 16 învățatori evalificați, ș-o învățătoare asemenea evalificată, învățatori provisorii 14, școli de stat seu comunale nu-s, maximul plăților învățătoreșci e 300 fl.; din copiii indatoriti a umblă la școlă, au umblat 75%, Dotațiunea preoților e slabă. Un tiner din protopopiat studiază medicina, câțiva în seminarul Andreian din Sibiu, érá 22 frecventeză școlile medii. S'a discutat cestiunea înaintării învățămêntului și s'a decis, la propunerea dlui dr. I. Mih. ca comitetul să o studieze și să vină cu o propunere la sinodul viitor. S'a decis înființarea unui fond protopresbiteral. Asesori s'au ales preoții S. Sécărea din Șibot și Ilie Popovici din Șebișel.

Conferințe pedagogice. La societatea institutorilor și institutorelor din București s'a început o serie de conferințe de domeniu didactic-pedagogic, duminică 1/13 novembre la orele 2 p. m., după ce președintele, dl Ion Beiu a spus pe scurt un program, dl Dum. Căcropid, institutore și secretarul societății, a ținut prima conferință: deocamdată în localul școlii de băeți nr. 1 din col. de Roșu, strada Brâncoveanu (în apropiere de strada Carol I.) Subiectul conferinței a fost »Cetirea.«

Societatea agronomică din Caransebeș în ultima adunare generală a sa ținută în 30 oct. a e, a ales președinte pe dl Ioan Topal căpitan c. r. în pensiuie, vicepreședinte pe dl Ioan Bartolomei, secretar pe dl Iosif Bălan, prof. de economie la institutele diecsane, cassar pe dl Alex. Stancovici neguțator: membri activi în comitet pe dnii: Ilie Curescu, Iancu Temes, Ignat Fuzfaș și Ioan Pinciu: suplenti pe dnii: Traian Barzu, Ioan Mihai, Ioan Stoian și Efta Biju.

Șciri militare. La 1 novembre au mai fost înaintați în armata comună: la gradul de căpitani cl. I, căpitani de cl. II George Horvat din reg. 51 de inf., Petru Motica din reg. 63 de inf.; la gradul de căpitani cl. II, locotenenții Dimitrie Brumar din reg. 83 de inf., Dan. Mataringa din reg. 100 de inf., Ienache Ion din reg. 33 de inf.; în despêrtămêntul comptabilității militare, la gradul de căpitan cl. II, locotenentul Const. Liuba: la gradul de sublocotenent, Simion Barba din reg. 16 de inf. E transferat: dr. Ioan Tatar dela spitalul de garnisônă nr. 16 din Budapesta, la reg. 82 de inf. în rezervă. Dl Ioan Drăgălina locotenent c. r. în reg. de infanterie nr. 43 cu cercul de întregire Caransebeș, pe basa permisiunei ministeriale eșind din armata austro-ungară, va intră în aceeași calitate în armata României.

Țarul în Berlin a petrecut numai o și, a sosit dimineța și a plecat sêra. În timpul acesta a avut ș-o întrevorbire cu Bismarck. La prânțul de gală, țarul a ridicat un toast în onôrea cancelarului, carele asemenea a fost de față, dimpreună cu soția sa și cu fiul seu comitele Herbert.

Juna guvernantă. Regina-regentă a Spaniei a permis fiicei sale mai mare, principesa Mercedes, d'a

da micului rege, Alfonso XIII, cele dintâu lecțiuni de limbă. Cum și ce fel s'a întâmplat acesta, este destul de interesant și merită a fi povestit. Principesa băgă de seamă, că muma sa regina avea totdeauna ochii plini de lacrimi, ori de câte ori micul ei frate răspundea la întrebarea cum îl cheamă: »Alfonso.« Principesa Mercedes concepă dar ideea ingenioasă a învăța pe micul seu frate a nu mai răspunde la acea întrebare »Alfonso,« ci »Eu regele.« Acesta fiind formula, cu care se obișnuiau în vechime domnitorii Spaniei a proclama legile lor, invențiunea principesei prin care Alfonso XIII vorbește d'acum ca suveran legitim, a găsit în cercurile curții o unanimă aprobățiune. Înainta Mercedes a mai învățat pe fratele seu și mica rugăciune de seară în limba germană, ce regina Cristina eră obișnuită a o dice în copilăria sa și pe care o învăță și fiica ei.

Impăratul Vilelm cruță. În ziua cea dintâu, când termometrul a arătat 5 grade căldură, camerierul împăratului german oferi domnului seu mantaua călduroasă, pe care împăratul o folosise de mai mulți ani. Bătrânul monarch după ce a îmbrăcat uniforma sa se privește în oglindă și face observarea: »Eu cred, ca să se renouiește deosebitele parole dela mantaua mea, căci se par a fi pră tocite.« Această critică surprinse pe camerier mai cu seamă că știe, că împăratul nu se poate îndupleca, ca un lucru, care l'a folosit mai mult timp cu comoditate, să permită a fi schimbat și pentru aceea i făcu observarea, că ar fi fost bine să se fi pregătit mantauă nouă. »Ce-ți pasă ție,« replică împăratul, mantaua poate rămâne, căci bine știi, că nici nu o am purtat atâta timp, cât trebe să fie purtată o mantauă de recrut în armată.

Principesa de coronă Stephania și regina Serbiei Natalia. Moda vieneză a lăsat simpatii și în alară. Când regina Natalia făcea pregătiri de plecare din Baden, s'a exprimat dorința de a-și vedea arangiată pe capul ei frisura principesei de coronă Stephania. Frisura principesei de coronă i plăcu atât de mult reginei, încât ea-și dete ordin unui friser din Baden, a executa dorința ei. Se dice, că regina Natalia a primit în programul ei pentru totdeauna frisura principesei de coronă.

Strămutare de local. Societatea literară »Petru Maior« a juminei române din Budapesta, cu începutul lunii curente s'a strămutat localul seu din Văczi utza nr. 13, în: IV. Șosea nr. 6. II. 14.

Sciri scurte. Reuniunea învățătorilor români din despartământul al doile al districtului Brașov a ținut adunarea sa generală la 10/22 novembre în comuna Bod, sub presiunea dlui Ioan Dima Petrașcu, secretar ad hoc dl G. Chereiu. — *Corpurile legiuătoare din România* s'au convocat pe 15/27 novembre: tot pe ziua aceea s'a convocat la București și sinodul. — *La Tétény* în Ungaria s'au găsit 35 chilograme de monede române, din timpul împăraților Constantin și Crispus. — *La Blas* s'a înființat est-an și o școală preparadială de fete, deocamdată privată. — *Pentru statua lui Miron Costin* s'a strâns 9000 lei, adică c'am jumătate din suma cât va costă statua. — *Regina Natalia* a Serbiei, după cum se afirmă, se va întorce din Italia pe la începutul anului viitor la Belgrad. Acum s'ar fi renunțat la proiectul ca regina și principele moștenitor să petreacă timp mai îndelungat în Germania.

Necrológe. *Veturia Zsiros* fiica dlui Vasiliu Zsiros, paroc-protopop gr. c din Siria, a încetat din viață la 18 novembre, în etate de 17 ani. — *Teodor Rotariu*, învățător la școala fundatională din Năsăud, a murit acolo la 14 novembre, în etate de 55 ani.

Ghicitóre de șac.

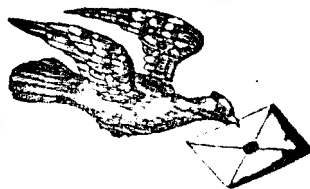
De Cornelia Lupu.

		ri-	tu	ne	pă		
		in	La	voi,	vei		
mor-	pogo-	Când	strân-	vor	ti-	săcum-	zăcé
și	ge'n	to-	joc;	Ca-	te-oi	ru	E-
Eu	mënt.	eu	ră-	ți	și-	mór	gând
brațe,	vin	la	ș-	Noi	dav-	ții	făr'
Te-	mënt;	vom	gró-	mă-	ți	Plan-	tă
de	Pân'	In-	cu	to-	in	de	mor-
pă-	oi	să	né	pă;	ț-	A-	binte
voi	đi	l'on	bră-	foc.	fer-	te	vie-
		săru-	de	In	fund		
		me-	co-	ta	nóp-		

Se poate deslegă după promenada calului.

Terminul de deslegare e 6 decembrie. Ca totdeauna și de astădată se va sorti o carte între deslegători.

Poșta Redacțiunii.

Când mi-aduc aminte. Idei vechi, limbă stricală.

Serenada. Nu o putem întrebuința. Imaginile sânt pră silite și 'n totul i lipsește ritmul ce se cere la astfel de poezie.

Și când dus... și celelalte sânt niște mecerări lipsite de ori ce frumusețe și originalitate. Lu-

minarea — odaia, — nu sânt alege câteva.

Bistrița. Așteptăm.

Călindearul săptămânei.

Ziua sēpt.	Călindearul vechiu	Călindear nou
	Dumineca 8 Ev, dela Luca c. 10, gl. 8, a invierii 3.	
Duminecă	5 Mart. Gurie, pst. n.	27 Liebmund
Luni	Mateiu Evang.	28 Grünther
Marti	17 Par. Grigorie	29 Eberhardt
Mercuri	18 Platon și Roman	30 Andreiu
Joi	19 Prof. Avdie	1 Dec. Oscar
Vineri	20 Prof. Grigor Decap.	2 Candida
Sămbătă	21 (†) Intrarea în biserică	3 Fran. Xaver

Proprietar, redactor răspundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hügel în Oradea-mare.